

vemw inzicht

Magazine over zakelijk
energie- en watergebruik
in Nederland

Maart 2017 Nummer 1

Fundatiewerkzaamheden voor
Windpark Bouwdokken

DSM innovatief in duurzame elektriciteit

Gertjan Lankhorst:
Een nadere kennismaking
met de nieuwe
bestuursvoorzitter

pagina 3

Onderzoek Ipsos:
Naast kansen ook
zorgen over
stijging kosten 4

Ministerie
van Defensie:
Besparen op gas
en stroom door
ATO's te
optimaliseren 6

VEMW neemt de
complexe wereld
van de nettarieven
onder de loep 8

Meer (water-)
emissiereductie,
maar tegen welke
prijs? 10

Uitgave van

vemw

Kenniscentrum en belangenbehartiger
van zakelijke energie- en watergebruikers

Leidraad Noodstroomvoorziening ontwikkeld

Heeft uw bedrijf of instelling een noodstroominstallatie, dan weet u hoe essentieel de betrouwbaarheid hiervan is. Voor organisaties zoals ziekenhuizen, datacenters en banken vormt het zelfs een vitaal onderdeel van de bedrijfsvoering. Om de betrouwbaarheid van de noodstroomvoorziening te waarborgen, is een degelijke procedure van tests en controles nodig. Vanuit de behoefte om dit proces te stroomlijnen, bracht VEMW deskundige gebruikers van noodstroominstallaties bij elkaar. De werkgroep Leidraad, voortgekomen uit het Sectorteam Ziekenhuizen van VEMW, heeft haar kennis en ervaring gebundeld wat heeft geresulteerd in een uniek instrument: de Leidraad Noodstroomvoorziening.

Met de Leidraad Noodstroomvoorziening kunnen organisaties controleren hoe adequaat hun noodstroomvoorziening is en waar verbeteringen mogelijk of noodzakelijk zijn. De leidraad is weliswaar voor en door ziekenhuizen ontwikkeld, maar kan van nut zijn voor alle bedrijven en instellingen die

over een noodstroomvoorziening beschikken of overwegen deze te installeren. In de Leidraad Noodstroomvoorziening komen diverse relevante elementen aan bod, zoals het testen, toetsen, beheer en onderhoud van een installatie, het risicobeleid van de organisatie en de noodzakelijke interne en externe communicatie in noodsituaties.

Op 24 maart wordt de Leidraad Noodstroomvoorziening gepresenteerd in het Jeroen Bosch Ziekenhuis. Naast de presentatie van en toelichting op de Leidraad Noodstroomvoorziening, krijgen aanwezigen de gelegenheid de leidraad in te zien en aan te vragen. Tevens wordt een presentatie gegeven over de spiksplinternieuwe high tech noodstroominstallatie van het Jeroen Bosch Ziekenhuis. Vanaf dat moment wordt de leidraad via de website van VEMW gratis beschikbaar gesteld voor VEMW-leden.

Meer informatie? Neem contact op met Eric Picard:
ep@vemw.nl of (0348) 484 351.

Nationaal plan voor de ondergrond gepresenteerd

In november 2016 presenteerde het kabinet de Ontwerp Structuurvisie Ondergrond, een richtsnoer voor het toekomstige gebruik van de Nederlandse ondergrond. De ondergrond wordt bijvoorbeeld benut voor de winning van aardgas en aardolie of van grondwater. Het is belangrijk dat dat op een veilige, duurzame en efficiënte manier wordt gedaan. De structuurvisie geeft duidelijkheid voor initiatiefnemers en andere overheden bij toekomstige projecten in de (diepe) ondergrond, en moet voorkomen dat er conflicten ontstaan tussen de verschillende gebruiksfuncties.

Met de totstandkoming van de structuurvisie krijgt de bescherming van industriële winningen voor menselijke consumptie een stevige impuls. Grondwater is de belangrijkste bron voor de drinkwatervoorziening en is onmisbaar voor met name de voedings- en genotmiddelenindustrie, zoals bedrijven die drinkwater inkopen dat uit grondwater is geproduceerd en bedrijven die zelf grondwa-

ter winnen. De structuurvisie schetst onder meer een kader voor de bescherming van winningen van grondwater voor menselijke consumptie. Provincies krijgen de plicht om voor industriële winningen zogenaamde feitendossiers op te stellen. Deze omvatten een overzicht van (mogelijke) bedreigingen voor de grondwaterkwaliteit, inclusief een risicoanalyse en eventuele maatregelen. Provincies en bedrijven moeten hier gezamenlijk invulling aan geven.

VEMW heeft zich de afgelopen jaren bij de totstandkoming van de Structuurvisie op verschillende manieren hard gemaakt voor de belangen van de zakelijke grondwatergebruikers. VEMW blijft dit doen, ook als de woorden straks in daden worden omgezet. In 2017 is gestart met een uitvoeringsprogramma waarbij VEMW wordt betrokken.

Meer informatie: Roy Tummers, directeur Water
rt@vemw.nl

Opzeggen van het abonnement kan alleen per 31 december. Er geldt een opzegtermijn van zes maanden.
Zie voor verdere informatie de statuten, artikel 7, lid 4 en onze website: www.vemw.nl/OverVEMW/lidmaatschap.aspx

Gertjan Lankhorst: de nieuwe voorzitter van VEMW

Met ingang van 1 januari 2017 heeft VEMW een nieuwe voorzitter: drs. G.J. Lankhorst (59). Gertjan Lankhorst is de opvolger van ir. A.H. Spoor, die sinds 2004 voorzitter was van VEMW. Een nadere kennismaking met de nieuwe bestuursvoorzitter.

Waarom heeft u voor VEMW gekozen?

“Ik houd me al ruim 25 jaar bezig met energie-vraagstukken, zowel vanuit de kant van de overheid als vanuit de gaslevering in Nederland. Ik ben ook altijd bezig geweest met de maatschappelijke consequenties van het gebruik van energie. Water, voedsel en energie vormen dé grote vraagstukken van de 21e eeuw, dat verdienen veel aandacht. Op dit moment staat het gebruik van energie gelukkig ook erg in de belangstelling. Maar we moeten er ook voor zorgen dat dat op een gebalanceerde manier gebeurt, en niet vergeten dat het ook heel belangrijk is hoe we die energievoorziening inrichten voor het concurrentievermogen van Nederlandse bedrijven. Hun energie- en watergebruik vormt een ontzettend groot aandeel van wat we in Nederland met energie doen, bijna de helft. De kans om mij bij VEMW in te zetten om dat op een verantwoorde manier te doen, ook vanuit het besef dat we met een transitie bezig zijn waarbij het allemaal duurzamer moet, en daarbij de belangen van zakelijke energie- en watergebruikers te behartigen, dat leek me een heel boeiende combinatie. Een leuke uitdaging om aan te gaan werken.”

Wat zullen uw accenten worden?

“De energietransitie is een enorme opgave, zeker onder grootverbruikers en in het industrieel energie- en watergebruik. Er is alle reden om grondig te bekijken hoe we in Nederland slimmer met energie kunnen omgaan, maar daarvoor heb je goed onderzoek nodig, goed overheidsbeleid dat dat ook faciliteert en er zijn investeringen voor nodig. Voor wat betreft water zijn de vraagstukken van iets andere aard, maar in de kern komt het op hetzelfde neer: ondanks de transitie moet water betaalbaar en betrouwbaar blijven, passend in dat duurzame perspectief. VEMW is bij uitstek de club om daar een faciliterende rol in te spelen. Ik vind dat VEMW niet alleen moet zorgen dat energie en water betaalbaar en betrouwbaar blijven, maar dat we ook de leiding moeten nemen

in het zorgen dat we verantwoord met energie omgaan. Zakelijke energiegebruikers moeten daarin het voortouw kunnen nemen. Dat vind ik zo mooi aan het position paper ‘Samen op weg naar minder’. Daarmee wordt een perspectief geschetst dat verder kijkt dan de energietransitie alleen. ‘Samen op weg naar minder’ gaat eigenlijk over een industrietransitie, zonder het gunstige vestigingsklimaat in Nederland uit het oog te verliezen. Dat vind ik een mooi uitgangspunt.”

Waar ligt uw eerste aandachtspunt?

“We zijn momenteel met een aantal leden bezig concrete uitwerking te geven aan ‘Samen op weg naar minder’. Een geweldig moment voor mij om in te stappen. De agenda die uit dat onderzoek resulteert moet gaan aangeven welke koers en welk beleid wenselijk is, en welk handelsperspectief voor bedrijven er is. Dat gaat heel veel betekenen voor de toekomst van zakelijke energie- en watergebruikers de komende jaren. En ook nu al zie je dat de belangenbehartiging van bedrijven op het gebied van energie en water steeds belangrijker wordt. Ik kijk erg naar uit naar de uitwerking van die studie.”

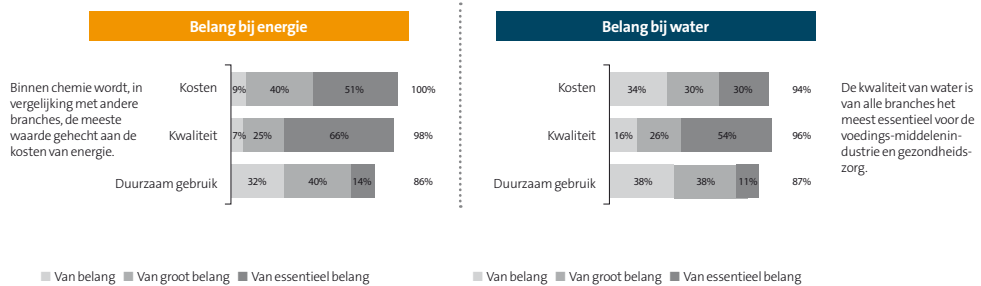
Gertjan Lankhorst begon in 1986 op het ministerie van Economische Zaken als medewerker van de directie Algemene Economische Politiek. Vervolgens bekleedde hij verschillende functies binnen het ministerie, waaronder directeur Olie en Gas (1996-1999), directeur Marktwerking (1999-2003) en directeur-generaal van Energie (2004-2005). Vanaf 2006 was Gertjan Lankhorst 10 jaar lang CEO van de Groningse handel-sonderneming in aardgas, GasTerra. Sinds 1 januari 2017 is hij de nieuwe bestuursvoorzitter van VEMW.

Onderzoek Ipsos: verduurzaming kans voor grootverbruikers energie en water

Naast kansen ook zorgen over stijging kosten

Nederlandse bedrijven zien grote kansen in verduurzaming, maar uiten ook hun bezorgdheid over de kostenontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor hun concurrentiepositie. Dat blijkt uit onderzoek dat onafhankelijk onderzoeksbureau Ipsos in opdracht van VEMW heeft uitgevoerd onder 149 bedrijven en instellingen uit de industrie, ICT-sector, gezondheidszorg, overheid en zakelijke dienstverlening.

Als u denkt aan de inkoop en het beheer van energie (elektriciteit en/of gas) of water, hoe belangrijk zijn de volgende elementen voor uw organisatie?

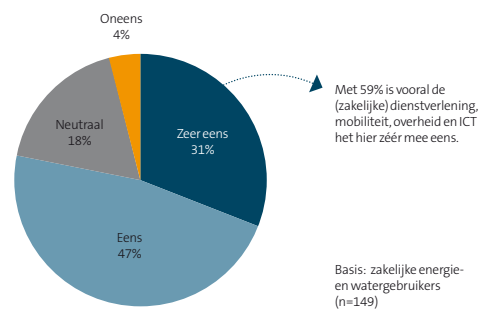

Verduurzaming als kans

Voor een duurzame samenleving met drastische verlaging van de CO₂-uitstoot en de transitie naar efficiënter watergebruik, zijn grote veranderingen nodig. Bedrijven zijn zich inmiddels bewust van die noodzaak. Uit het onderzoek komt naar voren dat een ruime meerderheid van de bedrijven en instellingen (acht van de tien) verduurzaming ook als een kans zien: de energietransitie alsook de transitie naar efficiënter watergebruik vormen voor velen van u een motor voor innovatie. Duurzaam gebruik van energie en water wordt bovendien door veel organisaties beschouwd als essentieel voor de continuïteit op langere termijn. Driekwart van de organisaties vragen zich echter af of en hoe ze (nog verder) kunnen verduurzamen. Bedrijven vinden het lastig goede business cases te creëren. Daarnaast is er onzekerheid over (de ontwikkeling van) het overheidsbeleid en hebben bedrijven zorg over kostenontwikkelingen als gevolg van de transitie.

In hoeverre bent u het eens met de stelling?

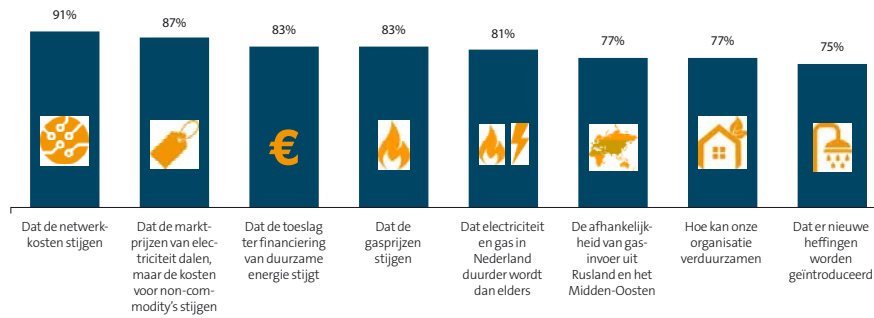
Voor mijn organisatie is verduurzaming een positieve ontwikkeling

Stijgende kosten grootste zorg

Naast kansen zijn er ook zorgen geuit. Van alle aspecten van energie- en watergebruik die in het onderzoek voorgelegd zijn, maken organisaties zich het meest zorgen over ontwikkelingen die de financiële kant van het zakelijk energie- en watergebruik

Kunt u aangeven in hoeverre u zich, vanuit het oogpunt van uw organisatie, op dit moment zorgen maakt over het volgende...?

% maakt zich enige of grote zorgen

raken, en de consequenties daarvan voor hun concurrentiepositie. De ongerustheid gaat vooral over stijgende (gereguleerde) kosten zoals de kosten voor het energienetwerk of voor non-commodities, heffingen en toeslagen voor duurzame energie, en gas- en waterprijzen. Ruim acht op de tien organisaties vrezen dat Nederland duurder gaat worden dan andere landen. Om de voornoemde transities mogelijk te maken is een betaalbare energie- en watervoorziening van groot belang. Bedrijven kunnen hun kans om te verduurzamen alleen grijpen als de kosten concurrerend blijven.

Representatieve onderzoeksgroep

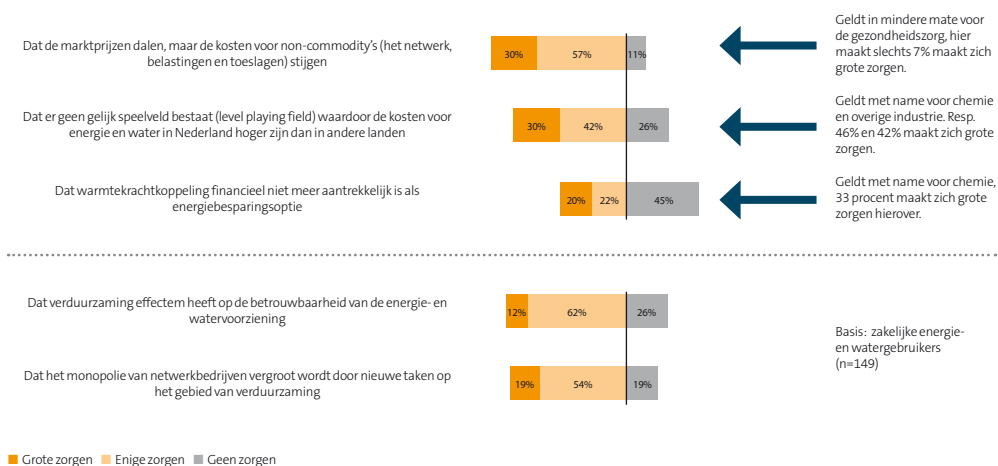
Het onderzoek is uitgevoerd onder kleine, middel-grote en grote bedrijven uit uiteenlopende sectoren, die warmte, elektriciteit, gas en/of water gebruiken. Organisaties uit bijvoorbeeld de chemiesector, voedingsmiddelenindustrie, gezondheidszorg, zakelijke dienstverlening, mobiliteit,

overheid en ICT-sector. Deze bedrijven leveren een grote toegevoegde waarde voor de Nederlandse maatschappij, niet alleen als toeleverancier van producten maar ook als aanjager van werkgelegenheid en innovatie. Om die functies te kunnen blijven vervullen is het van belang dat deze bedrijven kunnen rekenen op een betrouwbare energie- en watervoorziening met competitieve kosten die hen in internationaal perspectief concurrentievoordeel opleveren.

Het onderzoek is voor VEMW zeer waardevol. Op basis van de resultaten van het onderzoek kunnen wij uw energie- en waterbelangen nóg gericht behartigen. U kunt erop vertrouwen dat wij ons daar volop voor blijven inzetten.

Indien u geïnteresseerd bent in alle onderzoeksresultaten, kunt u het rapport downloaden van het ledennet op onze website.

Kunt u aangeven in hoeverre u zich, vanuit het oogpunt van uw organisatie, op dit moment zorgen maakt over het volgende...?

Het ministerie van Defensie heeft locaties door heel Nederland. Met onder meer haar kazernes, militaire vliegbases, een marinebasis, marechausseebrigades en -posten, gebruikt de Nederlandse krijgsmacht zo'n 350 GWh per jaar. De inkoop en monitoring daarvan vindt plaats vanuit Den Helder, waar het Energiedistributiebedrijf van de koninklijke Marine gehuisvest is. Sinds een aantal jaar is het Energiedistributiebedrijf intensief bezig met het optimaliseren van de Aansluit- en Transportovereenkomsten (ATO) met netwerkbedrijven. Dat houdt in: het in overeenstemming brengen van alle parameters en afspraken met de werkelijkheid. Een gigantische klus, maar wel eentje die loont, aldus Mickel van der Burg van het ministerie van Defensie.

*KWS op de Marine haven
in Den Helder*

Besparen op gas en stroom door ATO's te optimaliseren

“Vanwege de Splitsingswet (Wet Onafhankelijk Netbeheer uit 2006), waardoor het netbeheer en de levering los van elkaar ingekocht moesten worden, ontstond bij Defensie de behoefte om de energiezaken centraal te regelen. Dat zou efficiënter zijn en uiteindelijk kostenbesparend werken. Daarom zijn we in 2007 gestart met het overzichtelijk maken van de afspraken in de ATO's van al onze elektriciteit- en gasaansluitingen en hebben we de controle van de facturen gecentraliseerd. Door deze ingreep kregen we meer inzicht in de kosten van onze aansluitingen.” Als assistent hoofd bedrijfsvoering bij het Energiedistributiebedrijf is Mickel van der Burg dagelijks bezig met het optimaliseren van de vele ATO's van Defensie. De vakgroep bedrijfsvoering controleert de facturen van de verschillende netbeheerders op tarieven, verbruik,

maximaal afgenomen vermogen en afgesproken contractvermogen en capaciteit. Tegen het einde van het kalenderjaar worden de gecontracteerde transportvermogens en capaciteiten met het hoogst afgenomen vermogen/capaciteit vergeleken en waar nodig bijgesteld.

Defensie heeft 285 elektriciteit- en 186 gasaansluitingen bij verschillende netbeheerders. Het beheer van alle aansluitingen vindt plaats in een op internet gebaseerde applicatie met interfaces voor diverse verbruiksrapportages. Ook is er een leverancierskoppeling waarmee het aan- en afsluiten van aansluitingen doorgegeven kan worden. Maar de communicatie met de netbeheerders verloopt in de praktijk minder eenvoudig en soepel dan zo'n systeem doet vermoeden. “Nu een aantal netbeheer-

Netbeheerders moeten met grootverbruikers een aansluit- en transportovereenkomst sluiten. In de overeenkomst zijn de rechten en plichten van zowel de netbeheerder als de rechtstreeks op haar net aangesloten afnemers vermeld. Het betreft onder andere afspraken over het vermogen en de capaciteit die de aangeslotene mag afnemen van het elektriciteits- respectievelijk gasnet, de voorzieningen ten behoeve van de aansluiting, het onderhoud van de aansluiting, de facturering en betaling als ook de aansprakelijkheid.

Elke regionale netbeheerder kent verschillende voorwaarden en bijlagen met af te spreken parameters. Voor afnemers met verschillende locaties kan dat erg lastig zijn. Daarom is VEMW in gesprek met de regionale netbeheerders om te komen tot een modelovereenkomst; een standaardovereenkomst die bedrijven kunnen gebruiken voor hun aansluitingen bij elke regionale netbeheerder.

Meer informatie? Neem contact op met Eric Picard: ep@vemw.nl of (0348) 484 351

ders het onderhoud van installaties uitbesteed heeft aan infrabedrijven, zijn afspraken over de plaats van het overdrachtspunt nog belangrijker geworden. Het moet duidelijk zijn wie verantwoordelijk is voor het onderhoud van transformatoren en schakelinstallaties, wie de huur betaalt en wie bijvoorbeeld opdraait voor de kosten als een transformator defect raakt. Maar het blijkt heel moeilijk te zijn om van de verschillende netbeheerders installatieschema's te krijgen waarin is vastgelegd waar het overdrachtspunt zich bevindt. Stedin verwijst bijvoorbeeld naar de tarievcodes Elektriciteit waarin staat waar een overdrachtspunt zou moeten liggen. De netbeheerders blijven hier echter een beetje vaag in, waardoor ik het idee krijg dat de netbeheerder zijn zaken wat betreft het overdrachtspunt niet goed op orde heeft."

Door het optimaliseren van de contractvermogens bespaart Defensie op kosten. "De grootste besparingen werden in het begin van de controles gerealiseerd door de aanpassingen van de gecontracteerde transportvermogens. Momenteel is een nageenoptimaal niveau bereikt, maar de contracten worden nog steeds jaarlijks nagekeken en kunnen altijd waar nodig worden bijgesteld. Bovendien is, door het controleren van de leverings- en transport-

facturen, aan het licht gekomen dat de leverancier wel eens verkeerde verbruiken of aansluitingen in rekening brengt.

Opvallend is dat de netbeheerder wel eens overschrijdingen van gecontracteerde vermogens in rekening bracht die niet hebben plaatsgehad. Het bleek dat een kalibratie of vervanging van een meter niet goed was gegaan. Door structureel te blijven controleren, bespaart Defensie nog steeds kosten," aldus Van der Burg.

Kostenbesparing is niet het enige doel dat aan deze optimalisering ten grondslag ligt. Van der Burg legt uit dat Defensie ook aan milieudoelstellingen moet voldoen: "Volgens de Defensie Energie- en Milieubeleidsnota (DEM) moet Defensie jaarlijks 1,5% op het energieverbruik besparen. Om daaraan te kunnen voldoen willen we bijvoorbeeld alle elektriciteitsaansluitingen van de kleinverbruikers voorzien van op afstand uitleesbare meters. Zo kunnen we het inzicht in ons energieverbruik verbeteren. Daarom coördineert het Energiedistributiebedrijf momenteel de plaatsing van slimme meters bij alle kleinverbruikaansluitingen van Defensie."

De kosten van de energie-infrastructuur stijgen

VEMW neemt de complexe wereld van de nettarieven onder de loep

Voor het transport van elektriciteit en gas zijn betrouwbare netwerken nodig. In Nederland zorgen twee landelijke netbeheerders, Tennet en Gasunie (GTS), voor het transporteren van elektriciteit en gas over lange afstanden. De verdere distributie is in handen van een zevental regionale netbeheerders. Het is onder meer de taak van netbeheerders om netten aan te leggen, te beheren en onderhouden, afnemers op het net aan te sluiten, de balans in het net te handhaven en de kwaliteit ervan te bewaken. Met deze taken zijn vanzelfsprekend kosten gemoeid, maar die kosten lopen op. Veel bedrijven zijn hier terecht ongerust over. Wat betekent dit voor hen, en wat doet VEMW om te zorgen dat de kosten reëel en beheersbaar blijven?

Stijging netbeheerkosten

Netbeheerders maken steeds meer kosten om het net te onderhouden, te beheren en uit te breiden. De energietransitie leidt tot een forse toename van decentrale productiecapaciteit. Om al deze capaciteit aan te sluiten moet het elektriciteitsnetwerk fors versterkt worden. Daarnaast zet Nederland volop in op wind-op-zee. Daarvoor moet een netwerk op zee worden aangelegd om de elektriciteit aan land brengen. De bestaande netten zijn tientallen jaren geleden aangelegd en de onderhouds- en vervangingskosten stijgen. Daarnaast kunnen potentiële kosten ontstaan wanneer Nederland gasnetten eerder gaat afschrijven, als er steeds meer gasloze woonwijken komen.

Bernd Dorrestein

Tariefregulering

De toezichthouder, de Autoriteit Consument & Markt, reguleert de kosten en tarieven van de netbeheerders. Met tariefregulering geeft de ACM een prikkel aan de netbeheerders om zo efficiënt mogelijk met uitgaven om te gaan. In de wet ligt vast welke kaders de ACM daarvoor moet hanteren. De ACM stelt eens in de 3 tot 5 jaar een zogenaamd methodebesluit op waarin de regels vastliggen welke kosten netbeheerders mogen opvoeren en hoe de ACM vaststelt of de kosten efficiënt zijn gemaakt. Ook ligt in een methodebesluit vast welk rendement netbeheerders mogen maken en welke productiviteitsverbetering de ACM mogelijk acht. VEMW is nauw betrokken bij de totstandkoming van die methodebesluiten. VEMW is actief in zogenaamde klankbordgroepen van de ACM, waarin de verschillende elementen van een methodebesluit grondig worden doorgesproken. Daarnaast stelt VEMW altijd een zienswijze op als reactie op een eventueel (ontwerp)methodebesluit. Tot slot kan VEMW naar de rechter stappen om onderwerpen uit het methodebesluit aan de rechter ter toetsing voor te leggen.

Er kunnen potentiële kosten ontstaan wanneer Nederland gasnetten eerder gaat afschrijven, als er steeds meer gasloze woonwijken komen

Op basis van de methodebesluiten moet iedere netbeheerder elk jaar een tarievenvoorstel opstellen. Ook daarbij moet de ACM representatieve organisaties betrekken en mogelijkheid bieden om een zienswijze in te dienen en eventueel bezwaar of beroep aan te tekenen.

Investeringsplannen

Om de energietransitie te faciliteren moeten de netbeheerders doelmatige investeringskeuzes maken. Ontwikkelingen als de verwachte toename van decentrale invoeding, lokale opwekking van energie met zon en wind en de toename van elektrisch vervoer, maar ook veroudering en de kwaliteit van het net, vragen om vernieuwing en aanpas-

Tilburg University: Toezicht op energie-investeringen schiet tekort

Onderzoekers van Tilburg University concluderen dat het toezicht op investeringen in de Nederlandse energie-infrastructuur tekortschiet. Uit onderzoek blijkt dat het toezicht niet voldoet aan onafhankelijkheidseisen. Ook de plannen van minister Kamp om in het wetsvoorstel Voortgang Energietransitie (VET) het toezicht op investeringen van netbeheerders te verbeteren, zijn volgens de onderzoekers onvoldoende en lossen de problemen niet op. Uit het onderzoek van Tilburg University blijkt dat vooral het toezicht op de investeringsplannen van landelijke netbeheerders momenteel niet voldoende onafhankelijk en voldoende omvattend is geregeld. Met name de rol die de minister van Economische Zaken kan spelen bij de beoordeling van investeringen noemen de onderzoekers 'discutabel'.

De onderzoekers baseren deze conclusie deels op de kritiek die de Europese Commissie vorig jaar uitte over het toezicht op investeringen van landelijk netbeheerder TenneT. Volgens de Commissie is het toezicht zelfs strijdig met het Europese recht. Om aan die kritiek tegemoet te komen stelt de minister voor om in het wetsvoorstel VET het toezicht op investeringen te verbeteren door de introductie van zogenaamde investeringsplannen met bijhorende consultatierondes. Volgens de Tilburgse onderzoekers is het maar zeer de vraag of de nieuwe plannen van de minister niet alsnog in strijd zijn met de Europese onafhankelijkheids- en ontvlechtingseisen. De minister kan volgens het wetsvoorstel namelijk nog steeds een de-facto 'vetorecht' uitoefenen ten aanzien van de voorgenomen investeringen.

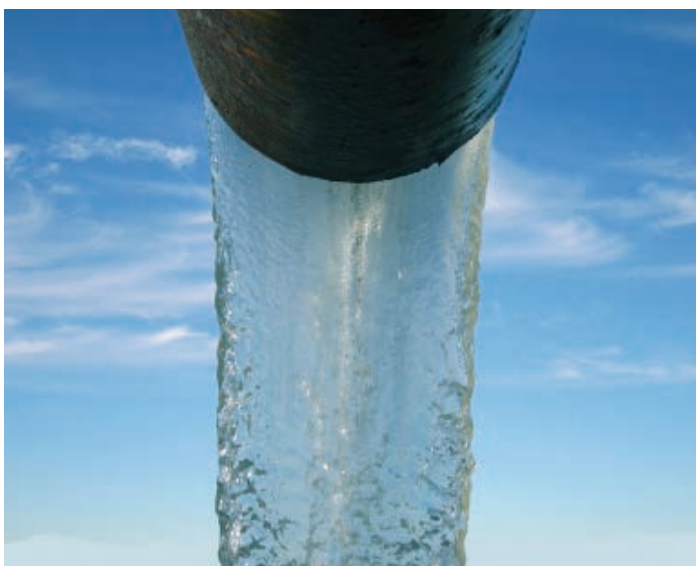
Het onderzoek werd uitgevoerd door Bernd Dorrestein in het kader van een stage-opdracht bij VEMW. Hij werd begeleid door professor Saskia Lavrijssen van Tilburg University. Het onderzoek heeft geresulteerd in een wetenschappelijke publicatie in SEW, Tijdschrift voor Europees en Economisch Recht.

sing van het net. Netbeheerders zullen enorme investeringen moeten doen om duurzame energie in te passen en het netwerk betrouwbaar te houden. Daarom moeten netbeheerders adequate investeringsplannen indienen.

Het is van belang dat er duidelijke regels zijn over waar deze investeringsplannen aan moeten voldoen, op welk detailniveau het plan geschreven moet zijn, hoe het plan tot stand komt, wie geconsulteerd moeten worden en wie uiteindelijk beslist over de voorgenomen investeringen. VEMW is bezorgd over het toezicht op de investeringen. Die zorgen worden gedeeld door zowel de Europese Commissie als de Rekenkamer en onderzoekers van Tilburg University (zie kader). Er is op dit moment weinig transparantie over de investeringsplannen, noch is er doelmatig en onafhankelijk toezicht door de ACM mogelijk.

Meer (water)emissiereductie, maar tegen welke prijs?

Als een lozing van proceswater van een bedrijf leidt tot een verslechtering van de waterkwaliteit van het ontvangende water, kan het bevoegd gezag saneringsmaatregelen opleggen aan dat bedrijf. Maar wat kost zo'n maatregel? En: hoe verhouden deze kosten zich tot de effectiviteit van die maatregel? Deze vragen wil het Ministerie van Infrastructuur & Milieu dit jaar graag beantwoorden. De antwoorden zijn nodig om saneringsmaatregelen goed te kunnen onderbouwen. Maar zeker ook om te beoordelen welke maatregelen nog billijk zijn bij het opleggen van voorschriften aan een bedrijf. VEMW werkt actief mee.

Met de uitwerking van het kosteneffectiviteitsvraagstuk wordt een volgende stap gezet in de uitwerking van het lozingsbeleid: een belangrijke stap die tot doel heeft om zogenaamde 'kosteneffectiviteitsdrempels' te bepalen. Dit zijn waarden, uitgedrukt in euro per kilogram vermeden emissie, waar beneden saneringsmaatregelen op een kosteneffectieve manier kunnen worden doorgevoerd. Met andere woorden: als blijkt dat een maatregel te duur is en/of maar een zeer geringe hoeveelheid van de emissie reduceert (lees: als de kosteneffectiviteitsdrempel wordt overschreden), is het niet zinvol om van een ondernemer te verlangen dat hij deze maatregel implementeert. Bovendien mogen de financiële gevolgen voor bedrijven niet zodanig groot zijn dat de levensvatbaarheid van bedrijven wordt ondergraven.

Het berekenen van de drempelwaarden is een complexe klus. Het vereist onder meer een uniforme

methodiek voor de berekening van kosten, en een geaccepteerde methode voor de meting en de berekening van de vermeden emissie. En dan moeten de waarden ook nog eens stof(groep)-specifiek zijn. Immers, de ene stof is bezwaarlijker dan de andere stof. Tot slot maakt het uit of je te maken hebt met een bestaand bedrijf dat al beschikt over een zuiveringsinstallatie of met een nieuwe zuiveringsinstallatie. Bij een bestaande installatie kunnen de extra kosten om het laatste beetje verontreiniging te verwijderen veel hoger zijn dan de gemiddelde kosten van een nieuwe installatie.

In de afgelopen jaren heeft VEMW verschillende keren succesvol samengewerkt met het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Zo is er vanuit VEMW meegewerkt aan de totstandkoming van de aanpak van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) in water als ook aan de herziening van twee belangrijke instrumenten van het lozingsbeleid: de Algemene Beoordelingsmethode stoffen en preparaten en het Handboek Immissietoets. Met deze instrumenten wordt stapsgewijs bepaald of een lozing toelaatbaar is.

VEMW heeft in het verleden gepleit voor kosteneffectiviteitsdrempels en is verheugd dat het ministerie dit nu oppakt. Eén en ander betekent wel dat er de komende tijd veel vragen moeten worden beantwoord. VEMW is vanwege de grote belangen die voor haar leden op het spel staan uiteraard graag bereid om daaraan mee te werken. Daartoe is een werkgroep gevormd die in de komende maanden actief zal meedenken.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Roy Tummers, directeur Water.

DSM innovatief in duurzame elektriciteit

Steeds meer grootverbruikers laten de traditionele inkoop van stroom los en kiezen voor een direct leveringscontract met een duurzame elektriciteitsproducent, zonder tussenkomst van een energieleverancier. Het lijkt een trend die wordt gedreven door de energietransitie naar duurzamere vormen van energie; grote verbruikers die zelf het initiatief nemen bij het inkopen van hernieuwbare stroom. Zo ook DSM, dat evenals andere multinationals in de wereld van de power purchase agreements (PPA's) is gestapt. Sim van der Linde, projectdirecteur en category manager renewable energy bij DSM, vertelt over deze nieuwe benadering van de elektriciteitsvoorziening.

In 2014 besloot DSM om samen met andere partijen te kijken naar overeenkomsten met windparken.

Waarom heeft DSM gekozen voor deze werkwijze?

“Duurzaamheid zit in de kern van onze strategie. DSM heeft zich ten doel gesteld om in 2025 minimaal de helft van haar wereldwijd ingekochte elektriciteit uit hernieuwbare bronnen te halen. Voor onze activiteiten hier, keken we naar projecten op Nederlandse bodem. Verkenning van de mogelijkheden heeft geleid tot het consortium van DSM, AkzoNobel, Google en Philips. Samen zijn we met Windpark Krammer (een initiatief van zo'n 4.000 burgers) en Windpark Bouwdokken overeenkomsten aangegaan. Deze twee parken worden nu gebouwd en wij verduurzamen zodoende ons elektriciteitsverbruik in Nederland. Dit is ook economisch een aantrekkelijke keuze en draagt aanzienlijk bij aan het realiseren van onze doelen.”

Waarom een samenwerking met deze partijen?

“Om dit soort innovaties mogelijk te maken is het bundelen van krachten cruciaal. Het hele concept van het windconsortium is eigenlijk kennisdeling met dezelfde doelstelling en zonder concurrentie. Samen kunnen we sneller en beter stappen op het gebied van duurzame energie zetten. Het bundelen van krachten bleek met deze vier bedrijven in de praktijk goed mogelijk. Het is complexe materie maar als je elkaar kunt aanvullen met specifieke kennis en ervaring, dan werpt zo'n samenwerking echt zijn vruchten af.”

Waar liepen jullie tegenaan?

“Zo'n samenwerking komt niet zomaar van de grond. Voor alle partijen zijn er risico's waarvoor we een goede balans moesten vinden. Voor DSM zijn dit de eerste contracten met windparken en windenergie is specialistische materie. De benodigde contracten waren omvangrijk en vroegen veel specialistische en juridische kennis. We hebben daarbij gebruik kunnen maken van de ervaringen die Google opdeed in het buitenland, en hebben hen weer kunnen helpen met de Nederlandse situatie en onze wetgeving. Door het gemeenschappelijke doel om meer hernieuwbare energie te gebruiken en elkaar aan te vullen, zijn al die uitdagingen geanalyseerd, aangepakt en overwonnen.”

En wat zijn de succesfactoren tot nu toe?

“Naast de genoemde samenwerking bieden onze langetermijnovereenkomsten deze windparken de economische zekerheid waar leninggevers om vragen. Daarmee zijn we een drijvende kracht geworden in het aanjagen en de groei van de duurzame elektriciteitsmarkt. Dat levert een win-win situatie op, niet alleen voor onszelf maar ook voor de windparkontwikkelaars, voor duurzame investeerders, voor het Nederlandse Energieakkoord en voor het klimaat.”

Nieuw VEMW-bestuurslid: Coen de Haas (Royal Cosun)

Coen de Haas

Coen de Haas, senior projectleider en coördinator milieuzaken bij het agro-industrieel concern Royal Cosun, trad op 1 november jl. toe tot het bestuur van VEMW. Hij is sinds 1992 werkzaam in de voedingsmiddelenbranche en bekleedde diverse functies binnen de Cosun organisatie. Daarvoor werkte hij een aantal jaar in de machinebouw. Met de ruime ervaring die hij opdeed in deze sectoren, zijn kennis over industrieel energie- en watergebruik en op het gebied van duurzaamheid, levert Coen de Haas een waardevolle bijdrage in het bestuur van VEMW.

Wat is de link tussen VEMW en uw rol bij Cosun?

“Binnen Cosun coördineer ik milieu en duurzaamheidsaspecten. In nauw overleg met de specialisten binnen onze businessgroepen (Suiker Unie, Aviko, Sensus, SVZ, Duynie en New Business). In dit kader vertegenwoordig ik ons bedrijf in een aantal beleids- en werkgroepen van FNLI, VNO-NCW en VEMW. Binnen VEMW was dit al langer de beleidsgroep Water en nu is daar het bestuur bijgekomen.”

Waarom bent u toegetreden tot het VEMW-bestuur?

“Cosun is geworteld in Nederland. We hebben ook vestigingen in het buitenland en exporteren redelijk veel, maar wij zijn sterk afhankelijk van het

Agenda

24 maart 2017

Lancering Leidraad Noodstroom
Voorziening

Locatie: Jeroen Bosch
Ziekenhuis, 's Hertogenbosch

31 maart 2017

VEMW Seminar “Visie op
Flexibiliteit”

Locatie: Agriport A7

28 juni 2017

VEMW Energiedag en Algemene
ledenvergadering

Locatie: Schiphol

Kijk voor meer informatie en
aanmelding op www.vemw.nl
onder 'Activiteiten'.

Nederlandse ondernemersklimaat. Wij willen onze bijdrage leveren aan een organisatie zoals VEMW om invloed op, de voor onze industrie belangrijke, Nederlandse (en Europese) ontwikkelingen te kunnen uitoefenen.”

Wat worden uw aandachtspunten?

“Energie en (grond)water zijn voor Cosun enorm belangrijke ‘grondstoffen’. Vandaag en in de verre toekomst. En continuïteit is voor Cosun en onze aandeelhouders, de leden van de coöperatie, key! Met dit in het achterhoofd wil ik me binnen het bestuur richten op de belangrijke thema's die de agro-food sector raken. Thema's als de energietransitie en het ontwikkelen van een circulaire economie hebben mijn volledige aandacht.

Daarom heb ik met veel plezier meegewerkt aan de totstandkoming van de notitie *Samen op weg naar minder*, en zal dat ook doen met eventuele vervolprojecten.”

Vernieuwde VEMW Benchmark Inkoop Energie!

Binnenkort ontvangen alle leden van VEMW een uitnodiging voor deelname aan de VEMW Benchmark Inkoop Energie 2016. VEMW heeft de Benchmark Inkoop Energie vernieuwd en verbeterd, waardoor deze nog professioneler plaatsvindt. Als u deelneemt aan de benchmark elektriciteit en/ of gas, ontvangt u persoonlijke inloggegevens. Binnen een optimaal veilige, digitale omgeving beantwoordt u eenvoudig alle vragen. Snel, eenvoudig en veilig.

Met de VEMW Benchmark Inkoop Energie heeft u een betrouwbare prestatie-indicator in handen voor de evaluatie van uw eigen inkoop- of prijsstrategie, of een effectief controlemiddel voor de inkoopprestaties van uw extern inkoopbureau.

Meer informatie? Neem contact op met uw VEMW-adviseur Eric Picard:
0348-484 351 of ep@vemw.nl.

Colofon

VEMW Inzicht is een uitgave van de Vereniging voor Energie, Milieu en Water (VEMW). Dit blad wordt verspreid in een oplage van ca. 2.000 exemplaren onder VEMW-leden en -relaties, en verschijnt ieder kwartaal.

Reageren?

Reacties of tips voor interessant nieuws kunnen gericht worden aan Thessa de Ridder, desk@vemw.nl.

VEMW

Houttuinlaan 12
3447 GM Woerden
0348-484 350
www.vemw.nl

Opmaak SD Communicatie, Rotterdam
Druk De Swart, Den Haag

ISSN 1389-7691

@vemw

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die onvolledig of onjuist is opgenomen, alsmede voor de gevolgen van activiteiten die ondernomen worden op basis van deze informatie aanvaard worden wij geen aansprakelijkheid.